

Філянiна Людмила Анатолiївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорiї та iсторiї
держави i права факультету
пiдготовки фахiвцiв для пiдроздiлiв
превентивної дiяльностi

Бурлаку Ольга Георгiївна,
слухач магiстратури факультету
пiдготовки фахiвцiв для пiдроздiлiв
кримiнальної полiцiї

*(Днiпропетровський державний
унiверситет внутрiшнiх справ)*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОТЕРПIЛОГО ПIД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛIДУВАННЯ

У наш час однією з актуальних проблем під час проведення досудового розслідування є забезпечення безпеки потерпілого під час проведення слідчих (розшукових) дій. Теоретично в Україні існує забезпечення вище вказаної безпеки, але її на практиці майже ніхто не використовує, так як на заходи які забезпечують безпеку особи, яка являється потерпілим від злочину не достатньо забезпеченні в матеріально-технічному та кадровому плані. Внаслідок цього злочинці здійснюють незаконний вплив на потерпілого, саме це суттєво впливає на рівень довіри населення до правоохоронних органів, створює реальні передумови для зростання латентної злочинності, а також це негативно позначається на відчутті незахищеності суспільства.

Аналіз норм чинного Кримінально процесуального кодексу України (далі – КПК України) свідчить про те, що його положення врахували тільки окремі цінні, напрацьовані міжнародним співтовариством та світовою практикою положення щодо захисту потерпілих.

Так, дійсно згідно п. 5, ч. 1 ст. 56 КПК України потерпілий має право на забезпечення безпеки щодо себе, близьких родичів чи членів своєї сім'ї, майна та житла.

Крім цього згідно Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» існують такі заходи забезпечення безпеки як: особиста охорона, охорона житла і майна; видача спеціальних засобів індивідуального захисту і сповіщення про небезпеку; використання технічних засобів контролю і прослуховування телефонних та інших переговорів, візуальне спостереження; заміна документів та зміна зовнішності; зміна місця роботи або навчання; переселення в інше місце проживання; поміщення до дошкільної виховної установи або установи

органів соціального захисту населення; забезпечення конфіденційності відомостей про особу; закритий судовий розгляд. Водночас, можливість реалізації заходів захисту потерпілих від злочину у громадян викликає не аби які сумніви. Отже, потерпілий відчуваючи власну незахищеності, певну небезпеку для своїх родичів і близьких, від впливу злочинця змінює свої показання, що позначається на процесі досудового розслідування. Разом з тим, потерпіла від злочину особа не отримуючи належний захист має певну недовіру до правоохоронних органів в цілому. Отже, практична реалізація заходів безпеки потерпілих від злочину допоможе не тільки зберегти життя і здоров'я особі, але і зміцнить віру суспільства до правоохоронних органів і держави в цілому.

Порівнюючи права потерпілого та підозрюваного (обвинуваченого), ми приходимо до висновку, що у підозрюваної особи прав більше ніж у потерпілого, навіть у праві на безкоштовну вторинну правову допомогу. Права підозрюваного (обвинуваченого) чітко прописані не тільки в національному законодавстві але й в деяких міжнародних актах та передбачають право на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави. Так, наприклад, у Європейській конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, міститься норма, що кожен має право відстоювати свої права, держава повинна в цьому допомагати і потерпілому в тому числі. При зверненні до правоохоронних органів, потерпіла від злочину особа, розраховує на захист і відновлення своїх прав та справедливості саме за допомогою державних органів, так як самосуд в усіх цивілізованих державах поза законом.

Отже, Національна поліція України – це перш ланка, що стоїть на захисті потерпілих. Потерпілий не тільки має право з боку держави, щодо припинення правопорушення але й на захист прав та забезпечення власної безпеки. Водночас, Національна поліція України повинна відноситись до потерпілого з розумінням та повагою.